

skuffe talrige indmeldte elever, fordi der averteres langt flere undervisningshold, end man kan fuldtegne?

Der tænkes i denne forbindelse på en bestemmelse om, at den enkelte aftenskoles undervisningstilbud ikke må overstige 10-15 eller 20 pct. af det antal undervisningshold, som gennemførtes efter lovens minimumsbestemmelser året forud.

Kan ministeriet eventuelt tænke sig andre muligheder for stramning og koordinering?

Svar.

Spørgsmålet sigter mod den utilfredsstillende situation, der opstår for folk, som har indtegnet sig til averterede aftenskolehold, når det viser sig, at holdene på grund af for ringe tilslutning alligevel ikke kan sættes i gang.

Forslaget om at sætte en talmæssig grænse for, hvor mange hold en aftenskole må tilbyde, ville — hvis det kunne gennemføres — måske fjerne nogle af disse uheldige tilfælde. Forslaget må forudsætte, at fritidsnævnet fører kontrol med bestemmelsens overholdelse. Det måtte således pålægges de enkelte aftenskoler at anmelde deres tilbud for fritidsnævnet, inden de udsendes til befolkningen.

Vanskeligheden ved forslaget ligger dog først og fremmest i, at man næppe kan finde et enkelt tal, der på rimelig måde begrænser adgangen til at fremsætte tilbud. I nogle områder af landet er både folketal og fritidsundervisning i kraftig ekspansion.

Her kan forholdene bære en stor udvidelse af tilbuddene. Andre steder er tilstandene mere statiske. Her ville en stærkere begrænsning være på sin plads. Der er steder, hvor en aftenskole nedlægges, og hvor det derfor er helt naturligt, at de tilbageblevne skoler får lov til at brede sig over hele feltet. Det skal vel også være muligt for nye initiativtagere at gøre sig gældende; men de vil få svært ved at komme nogen vegne, hvis der kun tillades en beskedent procentvis vækst. Nogle fag kan måske tåle en stærk forøgelse af tilbuddene.

Der kan være andre emneområder, hvor tilbuddene tværtimod burde begrænses. Alle disse forhold gør det meget betænkeligt at gennemføre forslaget om en almindelig begrænsning, der kan udtrykkes i et enkelt eller nogle få tal.

Der spørges videre, om ministeriet kan tænke sig andre muligheder for stramning og koordinering.

Det vil være naturligt her at overveje forholdsregler mod to uheldige situationer:

1. Der *tilbydes* så mange hold, at nogle ikke bliver fuldt tegnede og derfor ikke kommer i gang.
2. Der *igangsættes* et antal hold, som ikke kan gennemføres på grund af deltagerfrafald.

Disse situationer synes først og fremmest at forekomme, hvor en række initiativtagere tilbyder de samme eller nært beslægtede fag, f. eks. fremmedsprog eller en række praktiske emner. På disse områder vil det for mange deltagere være mindre vigtigt, om de kommer på et kommunalt eller privat kursus, og om initiativtageren til en privat aftenskole er det ene eller andet oplysningsforbund. Afgørende er emnet, tidspunktet, stedet og i nogle tilfælde sikkert lærerens person.

Vil man på disse felter sikre stramning og koordination, vil det kunne gøres på følgende måde:

1. Der foretages en koordinering af de forskellige initiativtageres tilbud allerede på *planlægningsstadiet*. På grundlag af de samlede erfaringer fra den forløbne sæson vil man kunne foretage en hensigtsmæssig fordeling af den kommende sæsons emner, tidspunkter og undervisningssteder. En sådan forudgående koordinering er allerede omtalt ved drøftelsen af samrådsspørgsmål, for så vidt angår Forberedelseskursus og Specialundervisning. Adskillige steder i landet er den også indført ved frivilligt samarbejde mellem initiativtagerne, og erfaringerne er — så vidt man kan skønne — gode. Skulle den forudgående koordinering gennemføres som en generel ordning, måtte det kommunale fritidsnævn indkalde til det planlæggende møde, og det måtte formentlig gøres til en godkendelsesbetingelse, at den pågældende initiativtager har deltaget i mødet.

Denne ordning vil forudsætte et ændringsforslag med tilføjelse til § 73, stk. 4.

2. Den gældende tilskuds-betingelse om et gennemsnit på mindst 10 deltagere vil kunne erstattes af to betingelser:

- a: Holdet skal være *påbegyndt* med mindst 15 tilmeldte deltagere.